

Sygn. akt: III AUa 610/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 listopada 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodnicząca: SSA Lucyna Guderska (spr.)

Sędziowie: SSA Jolanta Wolska

SSA Jacek Zajązkowski

Protokolant: stażysta Przemysław Trębacz

po rozpoznaniu w dniu 21 listopada 2012 r. w Łodzi

sprawy **J. J.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w Ł.**

o wysokość emerytury,

na skutek apelacji J. J.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi

z dnia 2 lutego 2012 r., sygn. akt: VIII U 1849/11;

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 610/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 26 września 2011 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. przyznał J. J. prawo do emerytury od dnia 20 lipca 2011 r., to jest od daty osiągnięcia wieku emerytalnego.

W odwołaniu od tej decyzji J. J. wniosła o przyjęcie do ustalenia podstawy wymiaru emerytury zarobków z 10 kolejnych lat wybranych z 20 lat kalendarzowych. Zdaniem odwołującej przyjęcie lat 1970-1979 da wskaźnik wysokości podstawy wymiaru 64,20 %, to jest wyższy od przyjętego przez ZUS wskaźnika 56,62 % wyliczonego z 20 lat kalendarzowych.

Na rozprawie wnioskodawczyni poparła odwołanie. Wniosła o wyliczenie emerytury z 10 kolejnych lat, to jest lat 1970-1979, albo lat 1970-1974, 1977-1979, 1986-1987 wybranych z 20 lat kalendarzowych.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Wyrokiem z dnia 2 lutego 2012 roku Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił odwołanie ubezpieczonej.

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło na tle następującego stanu faktycznego:

Wnioskodawczyni J. J., urodzona w dniu (...), w okresie od 14 marca 1996 r. do 1 grudnia 2005 r. pobierała okresową rentę z tytułu niezdolności do pracy, do której ustalenia podstawy wymiaru przyjęto dochód z 20 lat kalendarzowych 1969-1979, 1984-1989, 1991-1992 i 1995, ze wskaźnikiem wysokości podstawy wymiaru 55,77%. Wstrzymanie wypłaty renty nastąpiło w związku z przyznaniem wnioskodawczyni z dniem 2 grudnia 2005 r. prawa do renty rodzinnej.

W dniu 1 lipca 2011 r. wnioskodawczyni wystąpiła z wnioskiem o przyznanie emerytury.

Decyzją z dnia 26 września 2011 r. ZUS przyznał wnioskodawczyni emeryturę od dnia 20 lipca 2011 r.

Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury, obliczanej zgodnie z art. 53 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia (to jest lat 1969-1979, 1982-1989 i 1995) ze wskaźnikiem wysokości podstawy wymiaru 56,62 %, oraz kwotę bazową 2.822,66 zł. Do ustalenia wysokości emerytury uwzględniono 29 lat, 3 miesiące i 27 dni okresów składkowych oraz 8 miesięcy i 13 dni okresów nie składkowych. Tak obliczona emerytura wyniosła 1.292,74 zł.

Podstawę obliczenia emerytury, zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, stanowiła kwota składek na ubezpieczenie emerytalne (979,49 zł) oraz kapitału początkowego (310.323,53 zł) z uwzględnieniem waloryzacji składki i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia (979,49 zł. + 310.323,53 zł.) przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę (251,50 miesięcy). Tak obliczona emerytura wyniosła 1.237,79 zł.

Emerytura wnioskodawczyni ustalona jako 55% emerytury obliczonej na podstawie art. 53 ustawy oraz 45% emerytury obliczonej na podstawie art. 26 ustawy wyniosła 1.268,02 zł brutto.

Przed organem rentowym wnioskodawczyni udokumentowała zarobki z lat 1968-1979, 1982-1993, 1995, 2009-2010. W okresach zatrudnienia przypadających w latach 1980-1983, w których wynagrodzenia nie zostały udokumentowane, organ rentowy jako podstawę wymiaru składek przyjął wynagrodzenia minimalne.

W tak ustalonym stanie faktycznym sprawy Sąd Okręgowy oddalił odwołanie J. J. jako bezzasadne na podstawie art. 183 ust. 1 i 3 w związku z art. 15 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W ocenie Sądu pierwszej instancji nie było podstaw do tego, aby do obliczenia wskaźnika z kolejnych 10 lat kalendarzowych przyjąć lata 1970-1979, tak jak tego żądała ubezpieczona, gdyż dziesięciolecie to wybiega poza okres ostatnich 20 lat poprzedzających rok zgłoszenia wniosku o emeryturę. Nie było także podstaw do przyjęcia wybranych przez nią 10 lat: 1970-1974, 1977-1979, 1986-1987, gdyż przepis art. 15 ust. 6 mówi o wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu 20, a nie 10, latach kalendarzowych. Organ rentowy do obliczenia podstawy wymiaru emerytury wybrał najkorzystniejsze 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem 2011, to jest rokiem zgłoszenia wniosku o emeryturę.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy w Łodzi, działając na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., oddalił odwołanie wnioskodawczyni.

W apelacji J. J. zaskarżyła powyższy wyrok w całości, zarzucając w istocie naruszenie prawa materialnego polegające na błędnej wykładni przepisu art. 15 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a przez to błędne nie przyjęcie do ustalenia podstawy wymiaru emerytury wnioskodawczyni 10 lat kalendarzowych od 1970 roku do 1979 roku, jak również naruszenie prawa materialnego poprzez nieuwzględnienie przez Sąd Okręgowy ustawy z dnia 23 września 2011 roku o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W oparciu o powyższe zarzuty skarżąca wniosła o zmianę wyroku i obliczenie należnej jej emerytury z uwzględnieniem w podstawie wymiaru świadczenia lat 1970 - 1979, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

W uzasadnieniu apelacji J. J. podniosła, że organ rentowy winien przyjąć do obliczenia należnego jej świadczenia emerytalnego wskazane wyżej najkorzystniejsze lata. Tym bardziej, że w dniu 23 września 2011 roku weszła w życie ustawa nowelizująca z dnia 28 lipca 2011 roku, która daje podstawę do ponownego obliczenia świadczenia z korzyścią dla ubezpieczonego.

Do apelacji ubezpieczona załączyła wniosek z dnia 20 lipca 2011 roku o ponowne ustalenie kapitału początkowego, w którym wnosi o obliczenie kapitału z uwzględnieniem w podstawie wymiaru zarobków uzyskanych w latach 1970-1979.

Sąd Apelacyjny w Łodzi zważył:

Apelacja ubezpieczonej J. J. nie może odnieść skutku.

Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych oraz właściwej subsumcji.

Wskazać należy, że art. 15 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009 roku, Nr 153, poz. 1227, ze zmianami) przewiduje dwa sposoby obliczania emerytury. Co do zasady, wymiar emerytury jest obliczany w oparciu o składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenie emerytalne i rentowe w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę (art. 15 ust. 1 ustawy emerytalnej). Na wniosek zainteresowanego, dopuszczalne jest jednak także obliczenie podstawy wymiaru emerytury inną metodą, to jest w oparciu o dane dotyczące składek płaconych podczas 20 lat kalendarzowych, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu (art. 15 ust. 6 ustawy emerytalnej).

Przepis art. 15 ustawy o emeryturach i rentach z FUS wskazuje więc ramy czasowe, w których obrębie należy dokonać wyboru, oraz wprowadza założenie, że pierwsza z powyższych metod obliczania świadczenia ma charakter zasady (jest bowiem stosowana zawsze, chyba że osoba zainteresowana złoży wniosek o zastosowanie w stosunku do niej art. 15 ust. 6 ustawy emerytalnej, a druga – wyjątku. W praktyce przyjmuje się, że jeżeli zainteresowany przedstawi zarobki z okresu dłuższego niż wskazany w tym przepisie, to organ rentowy sam wybierze najkorzystniejszy dla danej osoby okres 10 kolejnych lat lub 20 dowolnych lat ubezpieczenia, w odniesieniu do którego obliczy wysokość świadczenia.

W okolicznościach rozpoznawanej sprawy J. J. złożyła wniosek o emeryturę w dniu 1 lipca 2011 roku, a zatem Sąd pierwszej instancji prawidłowo uznał, że brak jest podstaw prawnych do obliczenia świadczenia emerytalnego w sposób wnioskowany przez ubezpieczoną. Zauważyć bowiem należy, że wskazane przez wnioskodawczynię kolejne 10 lat kalendarzowych od 1970 roku do 1979 roku wykracza poza okres ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę, to jest rok 2011, co słusznie zauważył Sąd Okręgowy. Brak jest również podstaw do zaakceptowania drugiego sposobu obliczenia emerytury prezentowanego przez apelantkę, a mianowicie 10 dowolnie wybranych lat z całego okresu ubezpieczenia, to jest: 1970- 1974, 1977 – 1979 oraz 1986 – 1987. Przepis art. 15 ust. 6 ustawy emerytalnej wyraźnie bowiem stanowi o 20, a nie 10, dowolnie wybranych latach kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o emeryturę.

Rację ma skarżąca, która w uzasadnieniu apelacji podnosi, że organ rentowy do podstawy wymiaru emerytury winien przyjąć lata najkorzystniejsze dla ubezpieczonego. Nie zauważa jednak, że w świetle cytowanego wyżej przepisu art. 15 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, Zakład Ubezpieczeń Społecznych do obliczenia należnego jej świadczenia przyjął najkorzystniejszy wariant.

Przepis art. 15 ustawy emerytalnej został w sposób prawidłowy, zgodny z jego literalnym brzmieniem, zinterpretowany przez Sąd Okręgowy, jak również prawidłowo zastosowany w sprawie. Podkreślenia wymaga przy tym okoliczność, że

w wyroku z dnia 1 kwietnia 2008 roku Trybunał Konstytucyjny wypowiedział się odnośnie zgodności z Konstytucją przepisu art. 15 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS stwierdzając, iż przepis ten w zakresie, w jakim ogranicza prawo wyboru 10 kolejnych lat do ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę jest zgodny z art. 2, art. 32 ust. 1 i art. 67 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz nie jest niezgodny z art. 65 ust. 2 Konstytucji (wyrok TK z dnia 1 kwietnia 2008 roku, SK 96/06, opubl. OTK – A 2008/3/40, Dz. U. 2008/59/368).

Na zakończenie należy jeszcze odnieść się do nowelizacji ustawy emerytalnej, na którą powołuje się w apelacji skarżąca. Ustawą z dnia 28 lipca 2011 roku o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. Nr 187, poz. 1112) ustawodawca zmienił brzmienie art. 174 ust. 3 ustawy emerytalnej nadając mu brzmienie: podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999 roku. W art. 2 ustawa z dnia 28 lipca 2011 roku stanowi, że w sprawach, w których organ rentowy ustalił kapitał początkowy z uwzględnieniem przepisów art. 174 ustawy emerytalnej, w brzmieniu obowiązującym przed dniem wejścia w życie nowelizacji, kapitał początkowy ustala się ponownie na wniosek osoby uprawnionej, a jeżeli osoba uprawniona nie wystąpi z takim wnioskiem – przy obliczaniu emerytury na zasadach określonych w art. 26 emerytalnej, jeżeli jest to korzystniejsze dla emeryta. Z powyższego wynika, że przedmiotowa nowelizacja dotyczy sposobu obliczania kapitału początkowego, a nie emerytury.

Podkreślić należy, że J. J. ma obliczoną emeryturę na podstawie art. 183 ust. 3 w związku z ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, co oznacza, że 55% emerytury ubezpieczonej obliczona jest na podstawie art. 53 tej ustawy, zaś 45% emerytury obliczona jest na podstawie art. 26 ustawy.

Stosownie do art. 53 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS emerytura wynosi: 24% kwoty bazowej, o której mowa w art. 19 oraz po 1,3% podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów składkowych i po 0,7% podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów nie składkowych. Podstawę wymiaru emerytury określa zaś omówiony wyżej art. 15 ustawy emerytalnej.

W myśl zaś art. 26 ust. 1 emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez dalsze średnie trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego. Zgodnie z art. 25 ust. 1 podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, oraz zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175, z zastrzeżeniem art. 185.

Z powyższych regulacji prawnych wynika więc, że 45% świadczenia emerytalnego J. J. obliczona jest z uwzględnieniem zwaloryzowanego kapitału początkowego. A zatem wysokość tegoż kapitału faktycznie przekłada się na wysokość części emerytury ubezpieczonej. Niemniej jednak obliczenie kapitału początkowego J. J. z uwzględnieniem art. 173 ust. 1 w brzmieniu ustalonym nowelizacją z dnia 28 lipca 2011 roku jeszcze nie nastąpiło. Skarżąca do złożonej apelacji załączyła bowiem wniosek o ustalenie kapitału początkowego z uwzględnieniem w podstawie wymiaru zarobków uzyskanych w latach 1970-1979, który to wniosek, jak wyjaśniła na rozprawie apelacyjnej w dniu 21 listopada 2012 roku, przesłała do organu rentowego. Zatem to organ rentowy, w postępowaniu zainicjowanym przedmiotowym wnioskiem, dokona przeliczenia kapitału początkowego skarżącej z uwzględnieniem przepisu art. 173 w nowym brzmieniu, a następnie obliczy część należnej jej emerytury na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej z uwzględnieniem tegoż kapitału. W razie zaś niekorzystnej dla ubezpieczonej decyzji ZUS w sprawie wysokości kapitału początkowego będzie ona mogła zaskarżyć ją do Sądu i wtedy dopiero domagać się obliczenia wartości kapitału z powołaniem się na przedmiotową nowelizację z dnia 28 lipca 2011 roku.

Konkludując stwierdzić należy, że zarzuty apelantki w odniesieniu do naruszenia zaskarżonym wyrokiem prawa materialnego są bezzasadne.

Kierując się wskazaną argumentacją Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c., nie podzielając zarzutów apelacyjnych i nie znajdując podstaw, które należałoby wziąć pod rozwagę z urzędu, oddalił apelację jako bezzasadną.